

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni, hajdu-böszörményi és székelyhid-kerületi „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Szomoru kép.

Szabolcs megye, szept. 1.

Nem leplezhetjük többé helyzetünk gyászos voltát.

Hazánk földmivelő osztályának és földbirtokosainak 10%-ed része koldus, a kiknek semmijök vére tett termékenységre, az ő verítékét öntözi, a nap minden szakában művelik ugyan, mint sajátjukat, de a terhes munka gyümölcsét nem ők és családjuk élvezik többé, hanem élvezik a lelketlen uszorosok, kik a kormány védelme alatt simogatják a szegény népet.

Ez következménye a volt Deakpárt azon meggondolatlan lépésének, hogy az uszoratörvényt eltörülte, mielőtt olcsó tőkét szerzett volna a nemzetnek. — Angliában, Belgiumban és Amerikában érthető az uszoratörvény eltörlése, hol 4-5 kamatra sem könnyen helyezhető az érte. De nálunk, hol az adózási rendszer maga is már a tőkét támadja meg, hol betáblázott kölcsönök után 120%-os kamatot is látnak betáblázva, hol olyan eset sem ritkaság, hogy egy forint kölcsöntől, egyes lelketlen uszorosok naponként 25 kr kamatot rabolnak a zaklatott szegény néptől, — mely 9125%-ot tesz egy éven át, — itt mondunk, nem volt még helye az uszoratörvény eltörlésének, mindaddig, míg az önálló nemzeti bank és védvámrendszert által olcsó tőkét, ennek folytán viruló ipara, kereskedelme s gazdasága meg nem volt alapítva nemzetünknek, míg nálunk is, mint más rendezett államokban, 4-5% lett volna legfeljebb a tőke jövedelme.

Szomoru, igen szomoru következményei vannak ennek a 8 évi rendszernek. Van község itt nálunk Szabolcsban, melynek gazdaközönsége kivétel nélkül egy uszoras zsebébe hordja évi keresményét s ha csapás éri, kénytelen ismét uszaratkötést venni fel, mert az alapvagyonát megtámadó nagy adót kelleltetlentül exekválják tőle, vannak községek, melyek, ha uszoras hitelezők egyszerre behajtatnák követeléseiket, — egytől-egyig mind semmi nélküli koldusok lennének, kiknek lakói ma még földes gazdák, de ha verszopó nádalyhitelezők úgy akarják, holnap nyakokba vehetik a koldustarisznyát.

Pedig nem a lomhaság, nem a dologtalanság sodorta őket végveszélybe, hanem a tőke óriási drágasága és az elviselhetetlen terhek nagysága együtt.

Nagyméltóságu „honmentő” ur! Tekintsen ön végig e vérig sajtot árva nemzetem. Jegyezze fel ön, a napi gylkosságok roppant számát. Jegyezze fel ön, az uszorosok áldozataiból alakult rablók tengernyi sokaságát.

Jegyezze fel ön, a mindennap pergő doboz szavát, s az árverési hirdetéseket, melyek a hivatalos lapnak íveit töltik meg. Jegyezze fel ön az adó miatt exekvált könyeit és jajait, kiktől vagy a mindennapi kenyeret, vagy a jövőre fizetendő adó megkereséséhez szükséges

csapott volna rá, aképp némát el. Szomoruan tekintett maga elé. Hiszen az anyja szavai megrendíték egész valóját.

„És ha megmondja kegyed, folytatás az anyja”, hogy mi rangunkhoz képest, mint Dolgoroff özvegye és leánya a nekünk maradt nyugdíj és kevés vagyonból csak igen szegényesen élhetünk, úgy be fogja látni, hogy okosan cselekedtem, ha mint anya egyetlen gyermekemnek csak gazdag férjért akarok szereznél! Ön nem beszél Bartha ur?”

Vége megszólalt Bartha! „Kedves nagyság! Felkérem minderre a mi szent ön előtt, ne tegye a szegény Thyrá szerencsétlenné. Nem akarom jellemezni az embert igaz meztelenségben — csak annyit, hogy ez ember a börtén dühösen játszik, már ez elég indok arra, hogy leánya jövőjét és boldogságát oly kalandorra, mint a minő Achille ne bizza. Gondolja meg, mi a börze. Ma még pénzben uszhatik a hős s holnap már beállhat a hordárak közé, ma még az opera énekesnőinek teheti hódolatait, holnap már a virágárusnők is elkergetik őt. Gondolja meg asszonyom, hogy ez ember vagyona tulajdonképen most több egy milliót, de ha a balsors akarja, úgy holnap már semmije sincsen, de semmije sem. Es azután olvastá-e nagyság a hirlepet? Olvasta-e, hogy a börzére nagy deroute várakozik s hogy nem mindig fognak így az aranyok a kalandorok zsebébe röplni, mint jelenleg. Van egy német példabeszéd: „Heute roth, morgen todt.” a magyar azt mondja: „még ma

lése — százszor hallottátalános mondatoknak; a kormány politikáját belőle époly kevéssé ismerjük meg, a mint nem ismerhettük meg azon nyilatkozatból, melyet kormányra lépése alkalmával tett.

Hasonlóul nincs meglegedve a trónbeszéddel a „Nemzeti Hírlap”. A kormány politikájának alapveit kívánta volna, nem óhajtott részleteket, csak eszmét, mely a kormány politikáját meghatározza, de erről hallgat, nevezett lap megvallja, bár kormánypárti, hogy a trónbeszédből ki lehet olvasni, mikép az önálló vámtérület életbe lépésére ne gondoljunk.

„Jelenkor” nem lát más a trónbeszédből, mint hogy az adót emelik. De az egészben semmi lelkesítő, semmi emelkedető nincs. Még a német lapok sem dicserik. A „Ungarischer Lloyd” semmit sem lát benne. Itt értelemben nyilatkozik a „Pester Lloyd” is. A „Pester Journal” csak az új adók szégyenbeli bejelentését veszi észre abban. A „Neues Pester Journal” kétértelműnek jellemezi, sokat mondana, és semmit sem lehet abból érteni.

Látni való, hogy a trónbeszéd még a kormánypárti lapoknál sem talált általános tetszésre.

— A magyar fővárosból. Az „Ung. Lloyd” megszűntette esti lapját. Erdődy gr. főlovászmester tegnapelőtt letette a esküt. Egy bérkocsi a váci utcán elgázolt egy kis fiút. Szomoróságnál János volt kir. itélőtábla tanácselnök szép reményű fia Sándor, élete 24-ik évében meghalt. Béké prainak! Az iskolai tanárképzőintézet felállítását Deák F. is óhajta. József főherceg a honvédszemle tartása végett körutra indult. A vízvezeték ellen temérdek a panasza.

— A szatmári gimnázium. A szatmári ref. iskola mindjárt a reformáció elterjedése után, a XVI. század közepe táján alapították a városi tanács pártfogása alatt. 1610-ben főiskolai rangra emeltetvett, miután főleg a nagyemlékű Milóti Nyilas István felkeltés eszközéül a városi tanács a rég száz iskolatelt helyett a jelenlegi tágas helyiséget megvette s két rendes tanár fizetését biztos alapra, a városi közpénztárra fektetvete. sőt a város malma szombati vámjövedelmének átengedése s sorbafektetése által az ifjúság élelmiszerrel is gondolkodott. — Az akadémiai tudományokat a városi tanács által választott két rendes tanár, a gimnáziumi osztályokat pedig rendes felsőbb tudományokat hallgató vagy végzett ifju tanította. 1667-ben gr. Rhédei Ferencz Bereczce nevű faluját minden hozzá tartozó javadalmakkal, 1000 ft. alaptulajdonnal s egyik tanárnak évenként fizetendő 100 ft-tal együtt s főiskolának hagyományozta; de mindezek a várban lakott jesuiták ármánykodása következtében nyolc évi birtoklás után az iskolától erőszakolva elvették s később a tanulóknál alaphoz csatoltattak. 1703-ban a Rákóczi-féle forradalom viharai közt a főiskola az elhagyott várossal együtt földig leégett; a Bethlen Gábor hagyományából 1632-ben alapított híres könyvtár elhagyva s csakis az iskola régi jegyzőkönyve és 247 drb könyv menthetet meg.

E roppant veszteséget azonban Rákóczi Bereczce visszaszadása által igyekezett kárpótolni az iskolának, mely a megye buzgó pártfogása mellett már 1707-ben lakhatósá és használhatóvá tette s melynek midőn Rákóczi szerencséje hanyatlásával Bereczce ismét elvette, az anyagi hátránya azon erkölcsi előnnyel lett nagyszűben pótolva, hogy a vele csaknem egy időben alakult testvér németi főiskola 1746-ban hozzá csatlakozott.

Azonban az ekkép egyesült s már ismét virágzóvá lett kollegium 1754-ben a jesuiták által kieszközölt helytartósági parancs következtében két osztályra csökkent, az egyik az, mely a körülmények számbavételével nem igen lehet egyesek felszólalásának — kivált a politika terén — valami nagyobb mérvű gyakorlati hordereje, de mert ez nem igen lehetséges, határozott meggyőződésünk az is, miszerint ha egyes kerületek, vagy központok — bizottságilag, vagy ha tömegesebben is — országga bocsátanak valamely felhívást, mint a milyen a debreczeni felhívás is volt, az egyes vidékek, vagy ha úgy tetszik, kerületek előleges és folytonos szerkesztése nélkül nem képes, nem hogy az egész ország elalított politikai meggyőződését, de csak egyetlen megye megbunyászkodott és agyonpresszionát politikai nézetét sem a

— Vidéki hírek. Kalocsán nagy a nyomor a tüvészé folytán. Tessényi asztaloslegény porrá égett. Az érsek 5 ezer forint adott a szegényeknek. A hédervári kastélyban több becses könyv s iromány égett el. Körmenten e hó 5-én lesz a 76-ik honvédszászlóalj zászlóavartási ünnepélye. Gömörben Cservinsky nevű ur a vasutalt futott versenyt, s azt legyőzte. Aradon a polgárok és katonák közt összejutkozás volt. Nagyváradon a katonai parancsnokság a hatóságot mindig német levélben keres meg. Szerényi Endre győri adóhivatali tiszt közelebb váltott jegyet Kecskeméti egyik bájos leányával Lehoczy Matild kisasszonnyal. Áldás frigyökre.

— Tízta Kálmán a főrendi házban a jegyzék mostani összeállításának jelentéketlen voltát fejtette, s abban a ház megnyugodott. A tegnapi ülésben már kitünt a pártkülönbség a főrendek között. A választelirai javaslat elkészítésére 21 tagu bizottság választott.

— Kiralyunk tegnapelőtt délután 3 órakor Budapestről Bruckba utazott.

A trónbeszédrol. Közöltük a semmit nem mondó trónbeszédet. Lássuk most, hogy emlékeznek meg arról a lapok?

A „Pesti Napló” cikkében látszik, hogy csak kénytelenségben nem róvja meg. A határolt ezt írja: a király mondta, s nem képzelt pártot, mely „érdemleges” kifogást tegyen.

De már az „Ellenőr” s a „Hon”-ban Jókai meghódolnak az előtt. Jókai azt mondja, hogy „soha trónbeszéd ösztintéből hangon nem szólott a nemzethez.” Az „Ellenőr” is így értelemben tesz ki magáért.

Ellenben a „Kelet népe” határozottan rosznak tartja azt, így szól: „a trónbeszéd a helyzet magaslátán nem áll; nem egy éb az, mint a pos és unalmas ismét-

hopp, holnap kopp!” semmire se illik a közmondás inkább, mint a börzére!”

A nő Bartha beszéde után kétkezően nevetett. „Ne féljen, fiatal magyarunk; — hisz nem mind igaz az, a mit az újságírók a lapokba írtaknak!”

Bartha most köszönt s rövid bucsuzgatás után eltávozott. Feje zuggott a hallottaktól azon szándéka mellett, hogy leányát csakis a miljomos Achille-nak adja, a másik pedig az, mert előre sejtte Thyráknak bekövetkező szerencsétlenségét, megessét a szíve, ha a szegény leánya tekintett, kit anyja a kalandornak szánt s a ki talán-talán a kalandort is szeretet, mert hisz a börtén lovagja fiatal szép Dandy volt, kit nemcsak a szabó ügyessége, — de maga a természet is széppé alkotott. — Ez azt annál jogosabban is vélelmezhet Bartha, — mert hisz őt mindig csak barátnak cizemte.

Az őz és a tél unalmasan tünnek le minden változatosság, minden szellemes időöltés nélkül. Bartha csak ritkán járt el tartalmak alatt a bálókba, a táncszestélyekre. Mit is keresen a szerencsétlen busongó fiatal, a vidor jövedékben kicsapongó Bacchansok közepét? Hajdan emberismeretét gazdasági közeletét? Hajdan emberismeretét gazdasági közeletét? Hajdan emberismeretét gazdasági közeletét? Hajdan emberismeretét gazdasági közeletét?

Bartha kezét csókol, ment, ment, nem mává tette őt e jelenet, némáva szívének fájdalma.

III. És multak az idők, a perczek, órák, napok és holnapok. Vége szakadt a vözlői fürdőidénynek is. Dolgoroff és leánya visszakö-

lött terére felárzni, ves-enek bár számot hivattott politikai tekintélyek az adott helyzettel, kövessenek el magánuton vagy hirlepirodalom terén bármily megfizetett szorgalmas tehetőséget, az úgy, a czél, a függetlenségi párt tömeges erőfejítése jelen időben ahg ha fog létrejönni, nem fog előre haladni, vidéken és pedig nézetünk szerint minden választókörlettel nagyobb városban és községeiben és még itt is mindig felváltott sorrendben kellene a nagyobb szabású művelet tömöríthetése czéljából a munkát megindítani, figyelemmel megválasztva az időt mindig, neho, y a polgárság számlunkaidéjére essék; mert ugyan kérjük: mit tett a még létező közjogi ellenek eddigéle az országosan alvó politikai meggyőződés felélesztésére, ugyan mit tett ennek folytonos ébrentartására, vezette-e ezt a cselekvés terére a biztos győzelem reményében tömegeseb sorrendben? Ki kell mondanunk: édes keveset.

Mert ha mi csak a választások közeledtével tartunk egy-két pártgyűlést, itt aztán nagyokat határozunk, ennek reményében Budapestre, Debreczenre, vagy bárhová összehívunk egy nagyobb szerű értekezletet, és meg arra is kevés, hogy az ellenfél gunyfelegyvernek czéltáblát ne szolgáljunk, legfeljebb arra szóljuk, hogy a választások napján nagyokat essünk, a központi értekezleten a helybeliek kívül vidékről — jól értsük meg — a szervezeten vidékről jövenek jelentkeznek, az ellenfél részéről pedig kevesen a lenező guny labdaccai, annyit az egész.

Igen helyesen határozatik el mindig Budapestben vagy Debreczenben, hogy a vidéken szervezkedni kell, kell bizony, csak hogy nem az eddigi zsebrerakott kezekkel lehet ezt a műveletet véghez vinni, és nem a kényelmes közöny vankósról. Folytonos meg nem szűnő működésre van itt szükség!

Nem lehet azt tagadni, hogy nekünk kiválólag a népre, a polgárság nagy zömére van szükségünk, ha a hazának üdvös szolgálatakat akarunk tenni, minden nagyobb szerű alkotmányos politikai eredménynek egyedül eszközlője, támasza, megtartója a nép, a polgárság nagy zöme!

Kiválólag nálunk, és napj napság! Igazútt, itt hol nem gyo az igaz hazafi lélek sopánkodni a mesterségesen alkotott 1867-től kezdve rendszeresített zson pressiók felett, melyek hovatovább agyonölik a valódi nemzeti közvéleményt, közérzulelet.

Nem merik talán sokan a nép karjaiba vetni magukat? mert azt hiszik, hogy egyedül a nép az, mely képes megölni, meggyalázni azon süvegeket és a süveg belsejét, mely a nemzeti önállóságot előlő büzhödöt centralizáció előtt hivatalosan hajol meg!

Oh, mi erre nem sokat adunk, mi legfeljebb annak elengedhetlen elismerésért küzdünk, hogy mindannyian „nép” vagyunk, — és a kik ezt megtagadni hajlandók, azok ellenkezésbe jönnek nemcsak a teremtés nagyszerű alkotásával, de saját emberiségüket levetkőzve, azon nagyon is tévannak adnak helyet! „hogy isten nem embernek teremté az embert.”

S mert ez így van, mi féréteve minden eszközt, mely az emberiség mérőeszerpönyőjében a zökkenő oldalon, netán a polgáriállóság és közvélemény ellenátadhatatlan tanúbizonyosságát, melyek nem kevesebbről tesznek hiteles erősségeit, mint a népek szellemi és anyagi agyon-

ki a borostyán a méltók kezéből. Láttuk, hogy nemcsak a sors, nemcsak az igazság, de a szerlelem is vak, mert ha halog nem fedi a szeretők szemét, úgy lehetetlen, hogy Thyra csak a legcsékélyebb vonzalmat is érezte volna Achillehoz.

Nem kell neki több az emberismeretből, a mint előbb beszokkodott Kilió igazságtalanságán, úgy beszokodik most a jelenkor eseményein, mert belátta, hogy a nagyok, e nemeselek sorsa a megaláztatás.

Bekövetkezett végre a tavasz, az 1873-ik év tavasza. Egészen új élet kezdett pezsgeni Bécében; a világváros, az osztrák-magyar birodalom leghatalmasabb metropolisza nagy ünnepélyre készült az ipar, a szorgalom s a polgári erények nagy ünnepére. A világhírlíttás volt ezen ünnep, melyet a jóságos fejedelem kezdeményezésére folytató: az öt világrész minden népe és országa ez évben Bécs városában volt hajlandó megünnepelni. Általános vigadottság uralkodott e nagy ünnep alkalmánál Bécében; meg a kiállítás megnyitja előtt is. A lakosság aranyhegyeket ígért magának, a vendéglők a bekövetkező feletti örömlükben szállodákat a legfinomabban rendezték be, minden újítottat, javítottat, új butorok vásároltattak s milliomokba kerülő új szőlőültetvények épültek, mintha az egész száraz föld s az összes földi szigeteket lakó Bécsebe szándékozta volna rándulni.

(Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN” tárczája.

A tőzsdé lovagja.

Elbeszélés. Irta: BÉKES ARTUR. (Folytatás.)

E perczben Thyra anyja Barthát a másik szobába hívta. „Jöjjen be csak egy perczre Bartha ur! megenged leányom, ha Bartha urrai néhány perczre visszavonulok!”

Thyra e szavakkal válaszolt anyjának: „Ha titkolózni akarnak, meg nem titlóm önöknek. Hanem ugylátszik, hogy Teller nézve valamely érdekes közleni valókkal bir vendégünk sazért hívja el!”

Özvegy Dolgoroffé, miután Bartha véle hátterbe vonult, komolyan figyelmézteté ezt, ha valami roszat tud Tellerre, valahogy el ne árulja ezt a leányunk. „Hisz én, az anyja is, jól tudom azt, hogy Teller ur nem az erény mintaképe, de uram, Teller felette gazdag ember. Az ő vagyonja, mint hiteles forrásból tudjuk, s arról valóban meg is győződünk, több millió forintot képvisel és ez csak az állam-papíroknak s készpénzben levő vagyonja. Ezen kívül még gyönyörű nyaralókkal Berchtoldban, van egy háza Bécében a Ferencz-József rakparton!”

Bartha az anyja beszédére, mintha villám

Egész számban		Kisebb részletben 1/2 mázsáig	
100 b. font oszt. ért.			
13	21	13	50
12	09	12	30
12	54	13	20
12	28	12	50
11	72	12	—
10	16	11	40
10	42	10	60
9	30	9	50
8	37	8	60
7	82	7	—
6	82	6	—
5	77	—	—
3	91	—	—
7	03	7	80
7	07	7	20

szemmel, a melynek nem csak kartonnak lenni) — mulattató — és közvetve minden alkalommal gondoskodnak. Az egy-egy tagjai becsületbelileg vannak kötelességet tartására. Az egyetemen, hogy a növekvő szövetkezési több mulatságot rendezzenek, hol az egyszerű tolette fog uralni, nem jó volna e szép példát Debreczenben is követni? — Nagy és magasztos szerepre van szükségünk!

Délutáni posta. Budapest, aug. 31. A függetlenségi párt alakuló gyűlést a párt tagjainak részvételével. Megválasztották: Moocsáry Lajos; alelnökül: Csicsy Antal és Helfy Ignác; tisztségviselői: Sembery István és Madarász Gyula; Duka Ferencz. Országgyűlési 48-as pártjának a pártot csatlakozása iránt biztosított, annyival inkább, mivel az ellenfele eddigéig csak két tagból, Irányi Gyula állana. Főrendiek körében megindult a pártot, hogy szabadelvű és ellenzéki párt legyen képviselő ellen adatott be a pártot megsemmisítése iránt. Budapest, aug. 31. 122 ház égett le.

LEGUJABB. Budapest, aug. 31. (A „Debreczeni Hírlap” szerkesztőjének.) Irányi Ernő pártunk delegáltja helyett Czeglédre ifj. Jánost, testvéröccsét ajánljuk, mert az ő vezetésével a pártot a legelőnyösebb körülmények között megindult a pártot, hogy szabadelvű és ellenzéki párt legyen képviselő ellen adatott be a pártot megsemmisítése iránt. Budapest, aug. 31. 122 ház égett le.

Legújabb. Budapest, aug. 31. (A „Debreczeni Hírlap” szerkesztőjének.) Irányi Ernő pártunk delegáltja helyett Czeglédre ifj. Jánost, testvéröccsét ajánljuk, mert az ő vezetésével a pártot a legelőnyösebb körülmények között megindult a pártot, hogy szabadelvű és ellenzéki párt legyen képviselő ellen adatott be a pártot megsemmisítése iránt. Budapest, aug. 31. 122 ház égett le.

Hirdetési díj:
 Ötötvenbe forintért 4 kr.
 Nagyból terjedelmű, mint számtal 20 db
 isbeli hirdetések, akit szorint a le-
 csesztendő árat.
 Bélyegdíj: minden bejelentésért 10 db.
 Nyilatkozat- és megjelölés költsége: 50-
 hasabos sorra 15 kr.
 Név- vagy bérmentendül bekladott ké-
 ziratok nem vétetnek tekintetbe. — Úgy
 szintén kéziratok sem adnak vissza.

szemmel, a melynek nem csak kartonnak lenni) — mulattató — és közvetve minden alkalommal gondoskodnak. Az egy-egy tagjai becsületbelileg vannak kötelességet tartására. Az egyetemen, hogy a növekvő szövetkezési több mulatságot rendezzenek, hol az egyszerű tolette fog uralni, nem jó volna e szép példát Debreczenben is követni? — Nagy és magasztos szerepre van szükségünk!

Szept. 1. — Kerekes György felolvastatja Deák Ferenc levelet, melyben „az öreg ur” jelenti, hogy egészségi állapota nem engedi meg most, hogy a képviselői állást elfogadja, s a küldöttség által akaratára asztalán hagyott választási jegyzőkönyvet visszaküldi. E felett a ház megalakulása után határoz.

Délutáni posta. — Möriz Lajos székhelyi járásbírónak szatmári törvényszéki elnökké történt botrányos kinevezéséről a szatmári képviselői interpelláció fogja a kormányt.

Felolvasás: SZATMÁRI KÁROLY. Főmunkatárs: TISZAI DÁNIEL.

Nyitló. — Bizonnyitvány. Traugott Ehrhard urnak Groszbreitenbadban Thüringában. Az ön valódi Dr. Whites szemvize nekem igen jó szolgálatot tévén, és igen sok ember megbetegedését segített: — kérem önt (kív. rendelet) Drozda a szept. 1874 — Hauswaldné. Továbbá. — Az ön valódi Dr. Whites szemvize nekem használt igen jóveleg bizonyított. — Drogat bei Schmöllern, aug. 21 1874. Málzer J. bírókos. Továbbá: Kérek részemre 10 tallérért az ön valódi Dr. Whites szemvizéből küldeni, mivel az igen jó. Schwelm, szept. 1875. Özv. Wortmanné.

Az ember szemére legfontosabb szer. — A valódi 1822 óta világhírű vált Dr. WHITES SZEMVIZ, Traugott Ehrhardtól Groszbreitenbadban Thüringben. 1 üveg ára 1 ft. 0. értékben. — Kapható Debreczenben Rothschnack Emil gyógyszerésznél. 148 6—9

Haszonbérbe kiadó 308 hold 500 ööl földbirtok. — H. Szoboszló város határában a vasúti indóháztól 1 órányira, a debreczeni határ mellett, a köteleesen csak a Debreczenből Szovátta vezető út által hasított, különben egy tagban fekvő 285 catr. hold és 1400 négysz. ööl nagyobb részt szántóföldből álló és jó minőségű földbirtok, valamint a m. pécsi határ mellett fekvő, részint szántóföldből, részint szőlőből álló 22 catastr. hold és 700 négysz. ööl környéki földbirtok. folyó évi sz. Mihály-naptól 3 vagy több egymás után következő évre, kedvező feltételek mellett haszonbérbe kiadó. A tagbirtokosoknak jó karban levő, nagyobb részt cseréppel fedett tanyaépületek, u. m. több szobából álló kényelmes lakház, pincze, magtár, tengeri-göré, istálló, juh-akol stb. Bérleti szándékozók értekezhetnek bármikor alulírt tulajdonossal H. Szoboszlón 1152. sz. háznál. Korpos Jánosné, szül. Beko Zsuzsanna. 286 1—3

üléseiről, mi bizony bátran merjük állítani még ma is, hogy „a nép szava isten szava.”

Szálljon aztán velünk sorompóba, a kinek tetszik, mi megfogunk hajolni a teratés nagy-szerű művelete előtt — de mindig, és erősen állítjuk, hogy az emberiség nem egyéb, mint maga a — nép, tessék az ilyen meggyőződésű embereket százezrek golyóval mellette löni, mi határozottan a nép emberei vagyunk és leszünk.

Nem új dolgot mondunk talán ezzel, s nem is fogja nekünk zokon venni, a ki bennünket ismer, — hanem mert vannak még oly emberek is, a kik vagy nem ismerik a népet, vagy pedig ha ismerik velük is — velők szü-leletét vagy beléjük táplált együgyűség követ-keztében veszélyesnek tartják a népet minden politikai mozzanatról értesíteni, de bizhatnak — jóhiszeműleg — abban is, hogy a nép ta-lán okul már valahára nagy későn saját szü-rencsétlenségén, — s felbírva fogni saját ta-pasztalatait az ügyek meneté, oda fog töre-kedni, hová a vezérek intőszója hívja, — ta-lán mindezekbe bizva: időről, időre több-több reményt táplálnak a siker bekövetkeztetésére felől, s egy-egy összehívó végzéssel, vagy pe-dig éppen a sikerre várakozó kényelmes nyuj-tózkodással hiszik elérhetni a tömörített erők feloldását.

Készséggel, elismerő meghajlással is-merjük mi el az országosan szereplő igen-igen tisztelt hazánk erőfejlesztésére áldozat-készségét; — s felbírva annak nagyobb szü-rencsétlenségét, nem is tartanánk nagyobb szü-rencsétlenségét, mintha a felett legcsekélyebb ké-télyt nyilvánulhatna: rendkívüli szerencsének, a remény biztató-horgonyának, az önfeláldozás-sal határos működés nemes jelenségének tart-juk, ha a hazának egyes jelései nemcsak kez-deményezőleg, de biztatólag állanak törhetlen elszántsággal a haza, a polgárságot, a nép — s így mindnyájunk — érdekei mellett őrt, biztató jelenségek vesszük, ha jelen mostoha körülmények között is az államiság nemtöte-ként szerepelnek, kell, szükséges és végtelenül fontos, nagyszűrű eredményeket előidézhető ha-zas működésnek tartjuk mi ezt; és nem is lehet alkalom, hogy tiszteletteljes elismerésün-ket ne nyilvánítsuk, mint a veterán, mint az ifjú vezérek irányában, igenis, azt kedves ha-zafüli kötelemünknek tartjuk mindenképpen!

Kovács Gusztáv.

Vasuti baleset. Aug. 31-ről írják: A simbachbuchi bajor keleti államvasút ugyanazon helyén, hol tegnap egy hete a Becsből jövő gyorsvonat kisiklott és a hálókocs és egy máshawagon feldőlt, tegnap délelőtt a Simbachba közlekedő vonat siklott ki s egy wa-gonon nagyobb kár is esett. Ma éjjel pedig ugyanazon helyen a reggeli postavonat sökkent ki a vágányból, a mozdony lezuhant a töltésről, 7—8 kocsi kivetetett a vágányból; részben feldőlték, részben szét vannak rombolva. Még nem tudni, hogy a vonatsemélyeztetés vagy az utasok közül szenvedett-e valaki sérülést. Mondják, hogy halálos nem történt. A pálya jár-batatlanná lett, de remélik, hogy még ma ismét járhatóvá teszik. A párisi gyorsvonat nem ha-ladhatott tovább, Buchban meg kellett állapod-nia és csak ma (aug. 31-én) este érkezik majd Bécsbe. Megvizsgálták a két baleset színhelyét s azt találták, hogy a vágányokból az erősítő szegek hiányoznak. Ennek fő oka a két baleset színhelyén az, hogy itt bűrés kéz jártak a forog-fen. A bajor hatóságok azonnal a legszigorúbb vizsgálatot indították meg.

Jarványos szájfájás. H. D o r o g h, szept. 1. A kérdőző állatok ezen veszedelmes, bár nem gyilkoló betegsége az évnek minden ré-szében és minden helyen, a hol különösen

szarvasmarha van, előállhat, de mindig ragály által terjed tovább, és ha az egyik baj meg-jelen, a másik azonnal követi, ez pedig nem-jegy, hogy a mely marháknak szája fáj, annak kell, hogy lába is fájjon, hanem megátadják a szarvasmarhát elváira is, de igen gyakran együtt is, és sokkal jobb kimenetelű és gyor-sabb lefolyású a körömfájás, ha azt szájfájás előzte meg.

Sok gazda tudván, hogy ezen két beteg-ség ragály által terjed, jött már azon kérde-zési vágya, de hát hogy és hol keletkezik ez? mert csak elsőnek lenni kell valahol? Igenis van; első, a melynél ezen bajok egyike, vagy mind kettője kifejlik és ez annál nem volus egyéb, mint közönséges szájtakony-hártya, vagy egyszerű körömyvadás, de az iiy beteg-vagy romlott vérű, vagy igen sovány, tehát a támaszt betegséget a rozsz vér miatt vagy vé-rhány-miatt a természet nem képes orvosolni, így a beteggé lett rész az egy fekélyedésbe és legtöbbször rothadásba, minek elődleges a vége; a beteg szája, vagy köröm ezen rozsz lefojtásánál a fekélylég alakult betegrészen a wínden fe-kélyben kifejezni szokott fekélypontokról állanak elő, ezek a szájból kifolyó nyálal, vagy a kö-römből kiszivárgó bűdös nedvvel a vízbe, ele-delre, vagy a földre jutnak, — és ismét az egészséges marhák által felvétetnek és azoknak ezen pontokról, vagy szájtakonyhártyájába, vagy a köröm közötti gyenge bőrből befurják mago-kat, s pár napi ott lakások alatt nagyon el-szaporodtak, a szaporúság szétkötésével pe-dig az egész részt összefurják és a hány fé-zetek van, annyi hólyag keletkezik, — melyek felfakadnak, ezek képezik a felsebesedést. — Hogy a gazda miről ismeri meg a bajt, szükségtelen leírni, mivel van felismerésben módja, hanem hogy miképen lehet gyorsan or-vosolni, ezt alig tudom; — a mit hogy könyveben és sikeresebben végezhesek, kez-dem a s z á j f á j á s o n.

A szájfájásnak két időszaka van, egyik a gyuladási, másik a felsebesedési. A gyuladás szaka két nap, a mikor a marha szája, forr-örtükre száraz, a szájaiban seb, de hólyag sincs, a szájtól szét kell használni ezt. Két iteze vízbe meg kell főzni 6 lat fehér keményítőt egy-mint azt az aszonnyok ruhakeményítésére kézi-mít, és midőn megfőtt, onten kell bele 3/4 iteze bolti ecetet és bele hentein, mikor már máh hűlni kezd, egy lat porrártót nyerstimsót; ezen or-rosságból kell minden felórán egy evőkanal-lal a marha nyelvére tenni, a mivel az az egész szájtát maga bekeni. A gyuladási időszakot be-zárja a hólyagok vagy sebek előállítása, ez rá-r a következő erősebb összehúzó szer kell; a ke-ményítő főzet maradj a fentírt szerrel, de mind-en iteze keményítőre egy meszlyé jó bolti ecet, 5 lat timsó, 2 lat galiczkó, 1 lat kékko-por adandó, és midőn ezek jól felolvasztott egy-nagyooska darab rongyot pálcza végére kötünk, ezt bele mártjuk a gyógyszerbe és a szájtát óránként, vagy két óránként egyszer, de leg-száll napjában háromszor bekenjük. Ezen gyög-y-szerből egyszerre nem kell sokat felhasználni, mert ha a marha sokat lenyel, eleinte hasszo-rolást kap tőle.

Eledelül kapja a beteg a zöld takarmányt, vagy puha sarjuszénát. D e l y M á t y á s, állatorvos.

Külföld.

(k.) Garibaldi igen jól érzi magát, a be-tetegségről szállongó hírek alaplatonok. Eljen is sokáig! — Második nejté e napokban te-mette el. — A szerb fejedelemnek az omladina teg-napelőtt fátylaszenét adott. Határozottan meg-csöfolják a Milán lemondási híreket. — Ragusából távirják: heffon a lázadókat Duse kolostornál négy zászlóalj rendes katoná-s és négy ágyú megtámadta; a lázadók a he-gyek közé vonultak vissza. Persish ottani tőr-ök főkonzul meghalt. A lázadók Londonból várnak pénzt. — Beszélük, hogy Don Carlos szabadságinai akarja csapatait; de azért a harc később megindításának reményéről nem mond le. — Ausztria Bécs s, szeptember 1. Az 1864-iki sorsjegyek mai húsdán 200,000 ftot

nyert 3499. sorozat 68. sz. 20,000 ftot 3499. sor. 55. sz., 15,000 ftot 3402. sor. 71. sz., 10,000 ftot 62. sor. 3. sz. Kibuzattak továbbá a következő sorozatszámok: 577, 752, 804, 970, 1013, 1437, 1688, 1885, 2433, 3013, 3317.

UJDONSÁGOK.

* A „Debreczen“-re szept. hóra elő-fizethető 1 frtjával. Négy hóra: 3 ft 50 krjával. Ajánljuk lapunkat a t. közönség buzgó támogatásába.

* Városi közgyűlés. A mai bizottsági közgyűlésen a polgármesteri jelentés, ügyhá-rány és miniszteri leirat tudomásul vétetett. Ung- és Borsodmegye átiratai tudomásul vé-tettek. — Az ohati két részirtok árverési feltételeinek felolvasása után tan. Barsay Ist-ván azon nézetének adott kifejezést, hogy a város költsege birtokát képező minden tárgy, habár az csak 5 ftot érő haszonbért ér is, ha-sználó feltételek mellett, és mindenkor a köz-nyélés jóváhagyása mellett szokta a végre-hajtó-tanács árvereztetni; de azt, hogy a ta-nács mindenkor, minden kisebb ügyben az ügy hátrányára, hogy a közgyűlésnek előbb helybehangyas végett bejelenteni tartozzék, fe-leleszének találja, s óhajtáná, ha a közgyű-lés előllana, vagy pedig egy hasonló árverési szabályszerű feltételt megállapítana a közgyű-lés, hogy annak nyomán mindenkor eljárja, a tanács intézkedése kifogás alá ne esnek. — E kérdést Kovács Sándor főügyész meg vilá-gosabban előadván, hivatkozott az új közigy-őrtvényre, melyben világosan ki van mondvá, hogy minden a közséret érdeklő ügy a köz-gyűlés jóváhagyása folytán emelkedhetik ér-vényre, mégis szinte annak adott főügyész ur is kifejezést, mintha a közgyűlés beavatkozása min-den ügynél felesleges v. na. Azonban az ügy-höz többen szólva, de a két ügybuzgó hivatal-nok kívánságát mellőzve, oly stadiumba hoz-ták az ügye, mely szerint legott világossá lett, hogy bizony nagyon szükséges, kivált ily nagybuzs-rú hásonbéri szerződéseknél a köz-gyűlés véleményét meghallgatni. Ugyanis Kö-vics Magyar G. biz. tagok panaszát emeltek az ohati erdő pusztítása ellen, s általában haszonbér-lőnek a szerződés elleni kihágás ellen, panasz-t emeltek a mat, hogy a tanács há láttá, tudta azok kihágásait, soha be nem perelt őket, sem kártérítésre nem szoritotta, holott még 1869-ben felmerült fölé sárelmes panasz je-lentetett be. Azért hangulyozták jövőre a szerződés értelmében a haszonbérlet kihágásait szigorúan büntetni, a mutakézt szinte kívánják a követelést erősebben sürgetni. — Szik-szay József tapasztalt gazda és biz. tag pedig ajánlotta, hogy ama szünt e 400 holdát tevő birtok ne egy két tagban, hanem kisebb raktáiban adassék ha-zsonbérbe, így a város sokkal többet vehetven be érte. Ennek ellenében C s á k i Gergely ta-nácsnok ur bizonyította, hogy könnyebb azt egy tagban kiadni, mert — mondá — oly föld beruházásra legalább is 2—300000 ft tőke kívánatik, az pedig nem minden borkorban te-rem. Erre ismét az a megjegyzés következett, hogy éppen azért kell kisebb rátaba adni, — mert kevesebb tőkével rendelkező gazdák gyor-rabban kerülnek, s így a birtokért is többen versenyeznek. Ez érdekes vita azzal végződött, hogy a tanács uss ttatott, miszerint készsien elre is oly tervet, a melyszerint, — ha nem sikerülne az egytagban haszonbérlet, azonnal több részletekben árverésre hirdethessen ha-tárított. Az államháza kérdése is napirendenki-vül szőnyegre jöven, ez is érdekes vitára adott alkalmat, a minek színté az lett vége, hogy az építeteni vállalkozókkal lépjen a tanács bizonyos meg-állapodásra, s jelentését betervejstven, a most még fenálló sertés-mészára felügyelet, mint-hogy ott a mérésnél sok visszaélés történt, a tanács ügyelmébe ajánlatván, annak a kö-rülmények szerinti elintézésére a tanács meg-biztatott. Kovács Lajos urnak polgármesteri hivataláról lemondása, — Mészáros J ó z s e f bizottsági tagnak felszólalása folytán elfogadtatott, de szinte felszólaló ur kijelentése nyomán hosszas és buzgó hivatalos-kodásért ugy a város, mint ennek polgárai s az egész városi közönség érdekében a város-t híven képviselő hivataloknak, jegyzőkönyvileg elismerés és köszönet szavaztatott, s a polgár-

mester választása f. évi oct. 6-ára kitűzetett. A kijelölt bizottság tagjai, kik a közlebbi bi-zottsági tagok választása alkalmával kisorsol-tattak, újra beválasztattak. — Ma tomették el Kuttor László derék nyomászt nagy részvét mellett. Nyugodjanak békében kibűlt porai! * Meghívás. A nagyszűnő alatt a ref. főiskolai felsőbb tanulók egyrészből alakult szepirolalmi és szavalati önképző-egylet által (Széchenyiutca 1772. sz. a. Kerekes György butorraktára előtt) szept. 11-ikén diszgyu-léss el egybekötött zártkörű táncvigalom tartatik. Kzdeté 6 órákor. A diák zenekar működend közre. Program. I. Szakas. 1. Megnyitó beszéd az egylet elnöke által. 2. Jegyzőkönyvi kivonat felolvasása. 3. Komoly szavalt. II. Szakas. 1. A mai napra kitűzött pályaművek eredménye. 2. Tréfás szavala. 3. Pályadíjak kiosztása. * Jövő szombaton vá osi közgyűlés tar-tatik a mai jegyzőkönyv hitelesítése céljából. * Feledhetlen művésztünk, Rónay Gyula sireméke, mint tudvaleó, szeptember 5-én fog leleplezteni. A sűrű finom mauthauseni granitból készült Veszizovics gyárában, alakja egy tört oszlop. — A z e g é s z n e k m a g a s á g a 12 láb, — az alapok szélessége három négyszög láb. A fölirat, mely mint mondják, Gyulai Lajos tollából került ki, következő: a középén: Rónay Gyulának a magyar színművészet jeles tagjának emlékére állították nagyváradi barátai és tisztelői. Született 1828. január 6-án, meghalt 1874. szeptember 4-én.

Jobbról: A művész alkotásában halála után is él. Balról: A megtört oszlop há jelképe életének. * Miklóuteczán az építkezésnél működő „aproszerek” ugyancsak garázdálkodnak; az ott járó-kelők gyermekeket igralmatlanul üt-kerik. Nem lehetne ez „aproszerek”-et meg-fékezni? * A galambpostákkal országszerte sikeres kísérleteket tesznek. A legnagyobb utat legújab-ban két anyagalamb tette meg, melyek fész-ükben kisedéket hagytak. Debreczenből vit-tek őket Budapestre ott bocsátották szabadon s 12 óra után itthon, fészükben voltak, s azon-al ismét kirepültek kisedéik számára élelmi szereket kerezni. Épen nem látszottak fárad-taknak. Nagy, galambtenyésztő kísérlet végett közlebből Erdélyből fog Budapestre galambok-tatni.

* Rögöntözött gyalogverseny tartatott ma délután a nagytemplomtól az Ebesig. Három ifju bjoink indult utnak. Még nem tudjuk, ki lesz a győztes? * A helybeli kapitányi hivatal újabb időben hivatali buzgalmanak s rendszereté-nek valóban sok jelet adta, de egy régebb sür-géteinkre még sem hallgatott. Mi ez? Kér-jük többen; a gyümölcsös kofák teknői! Oh hány kőmives fű felnekedett azokban, szen-derg álmat, s ma gyümölcsöt árulnak benne. A kofateknek s azok egyéb sajtóságairól nem akarunk beszélni, de szeretnők, ha ezek he-lyett asztalokon árulnák a gyümölcsöt, s vá-lyárság közben a teknőkről holmi elő vagy utó-gondolatok ne jutnának eszükbe. Le és el a teknőkkel!

* Sok panasz van a szivarok ellen, leginkább szivatók most a 2 krosok, — csak hogy biz ezek nem a lo-kellemesebb szivarok. * A farkasok a cserén szétéptek egy lo-vat. Bizony hamar kezdik garázdálkodásaikat a téli vendégek.

* Tegnap reggel a kenyérsoron érdekes volt nézni, miként vett elégtételt magának egy piroz poszgas kofa egy collegjától, — ki őt a változatosagot mindig szerető oldalbordájától megfosztotta. Csipőre tett kezekkel interpellálva a csabót, feleleteit be sem várva hatal-mas okleivel megdöntötte, — s kergette, mig végre a mulatságnak egy rendő vetett véget, ki a botrányt okozót bekísérte. Igen természe-tes, a nemes kofacéh hangos tetszésnyilvánít-ását a bekísért felett nem mulasztá el kife-lyenteni.

H I R D E T É S E K.

Megjelent és kapható! A debreczeni könyv-, kő-műnyomda s kártyagyári részvénytársulatnal megjelent és kapható A MÉTER RENDSZERT TÁRGYAZÓ négy fali táblázat. E táblázatok közül 3 db elkülönítőleg a hosszú, súly- s kőb-méreteket mutatja kellő magyarázati szö-veggel; — a negyedik táblázat pedig az általános ro-vatos kiszámítással foglalkozik. Főelőnye a táblázatoknak abban áll, hogy hasz-nálatuk semmi előleges tanulmányt nem igényel s bárki is számítgatás nélkül régi mértékeket ujban, uja-kat régiben azonnal kifejezni képes. Ára a négy táblázatnak 1 frt 60 kr. Az igazgatóság. Megjelent és kapható!

Kiadó ház. Hatvanutczán 1572. számú ház négy szobával, pinczék, kamara is-tállóval, egész udvar és kerttel haszonbérbe adandó. — Értekezhetni íranta e lapok kiadóhivatalában. 287 1— Titkos betegségek és borbajok gyógyítatnak RICORD párisi egyetemi tanár egyedül biztos gyógymódja szerint, FOGAK és azoknak tövei fájdalom nélkül kibuzattak. Dr. Weisz Gyula. gy. orvos által. Lakik: Miklóntozca M ó z e s Lajos-féle ház 2079. sz. 281 3—36

BURGER LIPÓT női és féfi divatkereskedése DEBRECZENBEN ajánlja a nagyérd. helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe: Fehérenmü raktárát u. m. női, férfi és gyermekingek, alsó szoknyák, nadrágok, hálóraklik, miederek — kézelők és nyak-kendőkkel. Továbbá selyem, rips, habos és bársonyszalagok minden szízen és szélességben, francia, gipür bloud és valensien csipkék, moull, tarlatán, musslin, organtin és chiffonok egyedül gyári raktárát. Női férfi és gyermekharisnyákat és valódi prágai keztyüket. Francia virágok, menyasszonyi koszorúk, kötő és horgoló pamutok és czernák s ezenkívül mindenféle paplanok és szőnyegek legnagyobb választékban és legjobb minőségben kaphatók. A t. cz. és n. é. közönség becses látogatását kéri Burger Lipót. Piacutca 2139. sz. a. Tornay kávéházzal és Csanak József ur fűszerkereskedésével szemben. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöl-tetnek. Azon megvásárolt árucikknek, melyek nem tetszenek be-cseréltetnek. 173 (21)